

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 271/09-11

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 7. júla 2009 predbežne prerokoval sťažnosť J. M., Ž., adresa na doručovanie – S., vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd a podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Žilina v konaní vedenom pod sp. zn. 6 C 156/07 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť J. M. o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 11. mája 2009 doručená sťažnosť J. M., Ž., adresa na doručovanie – S. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných

slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Žilina (ďalej aj „okresný súd“ alebo „súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 6 C 156/07 (ďalej aj „napadnuté konanie“).

Z obsahu sťažnosti vyplynulo najmä, že: «(...) Dňa 17. 4. 2007 doručil sťažovateľ na Okresný súd v Žiline žalobu vo veci zaplata 200 000,- Sk s príslušenstvom. Žalobnému návrhu bola pridelená sp. zn. 6 C 156/2007. Uznesením Okresného súdu v Žiline zo dňa 6. 9. 2007 bol sťažovateľ oslobodený od platenia súdnych poplatkov.

Podaním zo dňa 17. 12. 2007 doplnil a opravil návrh zo dňa 17. 4. 2007.

Uznesením zo dňa 16. 1. 2008 súd vyzval odporcu na vyjadrenie k podanému návrhu, k čomu sa odporcovia vyjadrili 6. 3. 2008, 11. 3. 2008 a 14. 2. 2008. Následne bol spis predložený sudcovi.

Podaním adresovaným predsedovi súdu zo dňa 28. 3. 2009 sťažovateľ namietal nečinnosť súdu a prieťahy v konaní trvajúce 1 rok.

Dňa 27. 4. 2009 bolo sťažovateľovi doručené vyjadrenie okresného súdu, v ktorom podpredseda okresného súdu reagoval na sťažovateľovu sťažnosť. Nečinnosť súdu - prieťahy v konaní trvajúce 1 rok ospravedlnil veľkým množstvom pridelených starších vecí zákonnému sudcovi.

Sťažnosť bola posúdená ako čiastočne dôvodná.

So stanoviskom okresného súdu sťažovateľ nesúhlasí, nakoľko sťažnosť považuje za plne dôvodnú. Zákonný sudca po podaní sťažovateľovej sťažnosti stanovil termín pojednávania na deň 12. 6. 2009.

Nakoľko má sťažovateľ za to, že Okresný súd v Žiline porušil jeho právo na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov obracia sa preto na Ústavný súd Slovenskej republiky, aby on rozhodol, či boli porušené ľudské práva a základné slobody sťažovateľa.

(...) Sťažovateľ ďalej uvádza, že splňa procesnú podmienku stanovenú ústavným súdom na podanie svojej sťažnosti a to, že podal sťažnosť na prieťahy v konaní príslušnému orgánu štátnej správy súdov. (...)

Pri rozhodovaní o tom, či všeobecný súd porušil právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov sa berú do úvahy tieto kritéria:

a) „Dĺžka konania o subjektívnom práve“

Sťažovateľ uvádza, že súd svojou nečinnosťou trvajúcou od marca 2008 trvajúcou do apríla 2009 sa dopustil zbytočného priesahu, ktorý má povahu porušenia práva na konanie bez zbytočných priesahov. (...)

b) „Právna a faktická zložitosť vecí“

Sťažovateľ svoju vec nepokladá za právne a fakticky zložitú, nakoľko v jeho veci sa neaplikovalo viac právnych noriem, právne normy nenadobudli v interpretácii viac významov, nepredpokladajú viaceré uváženie alebo voľné uváženie.

c) „Správanie účastníka konania“

Sťažovateľ uvádza, že svojím konaním v čase od marca 2008 do apríla 2009 nespôsobil konanie, ktoré by malo za následok spomalenie alebo zdržanie rozhodovacej činnosti súdu.

d) „Spôsob, akým orgán verejnej moci o veci rozhodoval“

Podľa názoru sťažovateľa nadmerná zaťaženosť zákonného sudcu starším nápadom vecí nie je dôvodom na to, aby zbavoval súd povinnosti postupovať v občianskom súdnom konaní sťažovateľa tak, aby sa čo najskôr odstránil stav právnej neistoty, v ktorej sa nachádza sťažovateľ domáhajúci sa rozhodnutia súdu.

Práve nadmerná zaťaženosť sudcov Okresného súdu v Žiline svedčí o zlej organizácii a vedení súdu. (...)

Sťažovateľ má za to, že Okresný súd v Žiline v jeho veci nečinnosťou trvajúcou 1 rok spôsobil zbytočné priesahy v konaní porušujúc pritom právo sťažovateľa na konanie bez zbytočných priesahov. (...)

Sťažovateľ navrhuje, aby Ústavný súd Slovenskej republiky vyslovil tento nález:

1. Základné právo J. M. zakotvené v čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd, v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj právo zakotvené v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochranu ľudských práv a základných slobôd v konaní vedenom pod sp. zn. 6 C 156/2007 na Okresnom súde v Žiline porušené bolo.

2. Okresnému súdu v Žiline sa prikazuje v konaní pod sp. zn. 6 C 156/2007 ďalej konať bez zbytočných priesahov.

3. Ústavný súd Slovenskej republiky priznáva sťažovateľovi J. M. právo na primerané finančné zadostučinenie podľa čl. 46 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky vo výške - v sume 1 500,- eur(...), ktoré je povinný vyplatiť Okresný súd v Žiline sťažovateľovi

do dvoch mesiacov od nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky.

Sťažovateľ svoj nárok na primerané finančné zadosťučinenie dôvodí jednak dĺžkou nečinnosti súdu, ako aj tým, že konaním súdu, resp. jeho nekonaním bol vystavený pocitom právnej neistoty, zúfalstva, krivdy a poniženia, keď súd vo veci nekonal ústavne súladným spôsobom.

4. Ústavný súd Slovenskej republiky ukladá Okresnému súdu v Žiline povinnosť uhradiť sťažovateľovi trovy konania na účet jeho právneho zástupcu ustanovené Ústavným súdom Slovenskej republiky.»

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého

návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Zo sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 38 ods. 2 listiny a podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 6 C 156/07.

Podľa čl. 38 ods. 2 listiny a čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom.

Ústavný súd si pri výklade „práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov“ osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o „právo na prejednanie veci v primeranej lehote“, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98).

Podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu podstatou, účelom a cieľom práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty účastníka konania (napr. I. ÚS 41/02).

Z prehľadu procesných úkonov, ktoré vyplývajú zo spisu okresného súdu sp. zn. 6 C 156/07, do ktorého bolo nahliadnuté, možno konštatovať, že okresný súd o žalobnom návrhu sťažovateľa podanom 17. apríla 2007 proti 1. Slovenskej republike – Ministerstvu

vnútra Slovenskej republiky, 2. Slovenskej republike – Ministerstvu spravodlivosti Slovenskej republiky (ďalej len „ministerstvo spravodlivosti“) a 3. Slovenskej republike – Generálnej prokuratúre Slovenskej republiky (ďalej len „generálna prokuratúra“) na zaplatenie sumy 200 000 Sk s prísl. z titulu „náhrady škody vzniklej v trestnom konaní“ postupoval v napadnutom konaní v podstate priebežne. V období od podania návrhu odstraňoval procesné prekážky konania, konkrétne vyzval sťažovateľa na zaplatenie súdneho poplatku za podaný návrh, na čo ten reagoval žiadosťou „o oslobodenie od platenia spomínaného súdneho poplatku“, ktorú však nepodložil dokladmi. Sťažovateľ uvedenú žiadosť zdokladoval na výzvu okresného súdu, ktorý napokon 6. septembra 2007 mohol uznesením č. k. 6 C 156/07-53 priznať sťažovateľovi oslobodenie od súdnych poplatkov. Toto rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť 29. septembra 2007. Vykonaním relevantných procesných úkonov a vydaním rozhodnutia, aj keď nemeritórneho, možno konštatovať, že úkony okresného súdu smerovali k odstráneniu stavu právnej neistoty, v ktorej sa sťažovateľ nachádza, čo je základným účelom práva zaručeného v citovanom článku ústavy a dohovoru (pozri napr. I. ÚS 41/02).

Dňa 28. novembra 2007 okresný súd uznesením č. k. 6 C 156/07-56 vyzval sťažovateľa, „aby v lehote 10 dní od doručenia tohto uznesenia svoj návrh na začatie konania doplnil a opravil, v opačnom prípade súd podanie odmietne“. Sťažovateľ reagoval na uvedenú výzvu súdu 17. decembra 2007.

Okresný súd uznesením č. k. 6 C 156/07-60 zo 16. januára 2008 vyzval odporcov, aby sa písomne vyjadrili k žalobnému návrhu. Ako posledná sa k návrhu vyjadrila generálna prokuratúra 11. marca 2008. Od tohto dňa bol okresný súd skutočne nečinný, avšak 12. júna 2008 centrum právnej pomoci rozhodnutím sp. zn. 3N 117/07 odňalo sťažovateľovi nárok na poskytnutie právnej pomoci, a preto 29. októbra 2008 právny zástupca sťažovateľa oznámil súdu „zrušenie plnomocenstva“ voči sťažovateľovi. Okresný súd teda v období „od marca 2008 (...) do apríla 2009“ skutočne nevykazoval vo veci bezprietahový postup, pričom vo veci bol nariadený termín pojednávania až 14. apríla 2009.

Sťažovateľ 28. mája 2009 navrhol, aby súd „zastavil konanie voči“ ministerstvu spravodlivosti a voči generálnej prokuratúre, a 12. júna 2009 bolo pojednávanie odročené na 22. september 2009 „z dôvodu ospravedlnenej neúčasti odporcu“.

Z judikatúry ústavného súdu tiež vyplýva, že nie každý zistený priet'ah v súdnom konaní má nevyhnutne za následok porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (I. ÚS 46/01, I. ÚS 66/02, II. ÚS 57/01). Pojem „zbytočné priet'ahy“ obsiahnutý v čl. 48 ods. 2 ústavy je pojem autonómny, ktorý možno vykladať a aplikovať predovšetkým materiálne. S ohľadom na konkrétne okolnosti veci sa totiž postup dotknutého štátneho orgánu nemusí vyznačovať takými významnými priet'ahmi, ktoré by bolo možné kvalifikovať ako „zbytočné priet'ahy“ v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy (napr. I. ÚS 63/00). Ústavný súd už vo svojich predchádzajúcich rozhodnutiach judikoval, že ojedinelá nečinnosť súdu hoci aj v trvaní niekoľkých mesiacov ešte nemusí zakladať porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (napr. I. ÚS 42/01). Aj keď postup okresného súdu nebol bez priet'ahov minimálne po dobu ôsmich mesiacov, v napadnutom konaní sa nevyznačuje takými významnými priet'ahmi, ktoré by bolo možné kvalifikovať ako „zbytočné priet'ahy“ v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru.

S ohľadom na uvedené skutočnosti a v súlade so svojou doterajšou rozhodovacou činnosťou preto neprichádza do úvahy, aby ústavný súd mohol postup okresného súdu v napadnutom konaní po prípadnom prijatí návrhu (sťažnosti) na ďalšie konanie kvalifikovať ako porušenie základného práva sťažovateľa garantovaného čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 38 ods. 2 listiny a jeho práva zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru, preto ústavný súd návrh sťažovateľa odmietol ako zjavne neopodstatnený.

Z uvedených dôvodov ústavný súd podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde rozhodol tak, ako to je uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 7. júla 2009